

**AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASINDA KƏND TƏSƏRRÜFATI SEKTORUNUN
HESABINA ARTIMIN ƏSAS İSTİQAMƏTLƏRİ****Ruhiyyə Cəfər qızı Hacıyeva****XÜLASƏ**

Tədqiqatın məqsədi - Məqalədə Azərbaycan Respublikasında kənd təsərrüfatının sonrakı inkişafının əsas istiqamətlərinə həsr olunacaq. Konkret şəkildə məqalədə kənd təsərrüfatı ilə bağlı cari vəziyyət, vəziyyətin sahə qaydalarında olan hissəsi, inkişaf çərçivəsində beynəlxalq təcrübə ilə bağlı tədqiq, sahənin davamlı inkişafı, rəqabət qabiliyyətinin artırılması, xərclərin cəlb edilməsi və göstərişləri müzakirə olunur. Həmçinin ərzaq təhlükəsizliyi və s məsələlər müqayisəli şəkildə araşdırılıb. Qiymətləndirmə ilə birlikdə Azərbaycanda kənd təsərrüfatının inkişafına mane olan problemlər, eyni dövrlə yanaşı, onların aradan qaldırılması da müəyyən edilib.

Tədqiqatın metodologiyası - Kənd təsərrüfatı sektoru ilə bağlı əsas inkişaf göstərişləri artıq təsbit edilib. Tədqiqatın xüsusi əsas məqsədi ölkəmizdə kənd təsərrüfatının inkişaf perspektivlərini, müasir inkişaf etmiş ölkələrdə kənd təsərrüfatında özəl sektorun rolunu, maliyyə tədbirlərini, onların səmərəliliyini, əldə edilən müsbət maliyyə nəticələrini qiymətləndirmək, bu təcrübədən ölkəmiz daxilində istifadə imkanlarını axtarmaqdır.

Tədqiqatın tədbiqi əhəmiyyəti -Məzmunun praktik əhəmiyyəti ondan ibarətdir ki, son vaxtlar ölkənin kənd təsərrüfatı sektorunun ilkin siqnalları haqqında məlumatlar, mövcud problemləri, onların variantlarını müqayisəli təhlil aparmaqla müəyyən etmək, kənd təsərrüfatında vəziyyətin tənzimləyici rolunun artırılmasının zəruriliyini müəyyən etmək və fərdi sahibkarların xarici ticarət imkanlarını artırmaq cəhəti izah olunur.

Tədqiqatın nəticələri - Təsərrüfatlarda və aqroparklarda yüksək məhsuldarlığa nail olmaq üçün onun yaradılması istiqamətində artıq mühüm addımlar atılıb. Qiymətləndirmə göstərir ki, əsas istiqamət davamlı inkişafın təmin edilməsi və maliyyə resurslarının şaxələndirilməsi, rəqabət qabiliyyətinin artırılması üçün istehsalçıların maliyyə resursları ilə təmin edilməsidir.

Tədqiqatın elmi yeniliyi-Tədqiqatın əsas yeniliyi kənd təsərrüfatı sahəsinin dövlət tənzimlənməsinin effektivliyini artırmaq və biznes mühitini yaxşılaşdırmaq, fermer şirkətləri üçün bazar infrastrukturunu inkişaf etdirmək, bazarlara çıxışı asanlaşdırmaq, regional stimullar vasitəsilə özəl investisiyaları cəlb etmək, bu sahəni təmin etmək üçün aqrar siyasəti təkmilləşdirməkdən ibarətdir. Zəruri avadanlıq və texnologiyalar vasitələrini təkmilləşdirilməsinin istiqamətlərini göstərmək olar.

Açar sözlər: aqrar iqtisadiyyat, tənzimləmə mexanizmi, aqrar sənaye, kənd təsərrüfatı, ərzaq məhsulları, pul yardımı, kredit bazarı, dövlət krediti

Giriş

İnkişaf etməkdə olan ölkələrdə kənd təsərrüfatı sektoru milli iqtisadiyyatın mühüm hissəsini təşkil edir. Bu, təkcə daxili milli iqtisadi təhlükəsizlik sisteminin ayrılmaz tərkib hissəsi və inkişafından əlavə olaraq iqtisadi təhlükəsizlik sisteminin formalaşmasında mühümlük kəsb edir. Digər ölkələrdəki iqtisadi sektorlardan fərqli olaraq, kənd təsərrüfatı daxilində dövlətin yardımı vacibdir. Son illər Azərbaycanda kənd təsərrüfatı sahəsinə ilə bağlı dövlət dəstəyinin artırılması tədbirləri davam etdirilir. Müvafiq olaraq ümumi istehsalın artırılması istiqamətində addımlar atılır. Bundan əlavə, ölkəmizdə ərzaq təhlükəsizliyinin mühafizəsinə daha çox diqqət yetirilir. Kənd təsərrüfatı məhsullarının yaradılması və emalının genişləndirilməsi qida təhlükəsizliyinin təmin edilməsində mühüm rol oynayır. Həyata keçirilən tədbirlər əsasında ölkəmizdə bu sahənin tətbiqi üçün əlverişli şərait yaradılıb. Adətən bu istiqamətdə tədbirlər görülür. Buna görə də iqtisadi regionlarda kənd təsərrüfatı məhsulları ilə bağlı xüsusi ixrac potensialının artırılması, bu məhsulların yaradılması və emalı ilə bağlı sahədə kiçik və orta sahibkarlar üçün texnologiyaların tətbiqi məqsədilə sisteməkləşdirilməsi, yüksək məhsuldarlığa nail olmaq, ən müasir aqroparkların yaradılması, bu yolda mühüm funksiya yerinə yetirilmişdir

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASINDA KƏND TƏSƏRRÜFATI SEKTÖRÜNÜN HESABINA ARTIMIN ƏSAS İSTİQAMƏTLƏRİ

Xüsusilə kənd təsərrüfatı sektorunun davamlı inkişafı və rəqabət qabiliyyətini artırmaq üçün istehsalçıları yüksək maliyyə resursları ilə təmin etmək zəruridir.

Məhz buna görə də Bu səbəbdən də “Azərbaycan Respublikasında kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalı və emalı üzrə 3-cü strateji planın perspektivində - “Maliyyəyə girişin asanlaşdırılması” üzrə nəzərdə tutulmuş prioritetlər üzrə tədbirlərin həyata keçirilməsinin sürətləndirilməsi vacibdir. Azərbaycan respublikasının ərazilərində kənd təsərrüfatı sahəsinə iqtisadi vasitələrlə nəzarət, təşkilati və institusional mexanizmlər vasitəsilə dəstəklənməyə yönəlmiş tədbirlər daha yaxşı nəticələri ehtiva edir. Bütövlükdə, aqrar ərzaq bazarında tənzimləmənin əsas mərkəzləri, ilk növbədə, kənd təsərrüfatı məhsullarının mümkün səmərəli istifadəni təmin etməyə yönəlmiş resurslardır. Xüsusilə əsas məqsəd mütləq ərzaqların məişət bazarına çıxarılmasıdır. Potensialından səmərəli istifadə olunmasını təmin etmək məqsədi daşıyır. Bu, əslində xüsusi açardır. Məqsəd ev təsərrüfatları bazarında ərzaq məhsullarının əlçatanlığını artırmaqdır. Təhlil əsasında aqrar-ərzaq kompleksində, kooperativlərdə, satınalmada, təchizatda, Adətən satış və marketinq və reklam təşkilatları ilə bağlı müəssisə daxilində bəzi çatışmazlıqlar olur. Xüsusilə kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalı və emal sənayesinin yaradılması üçün xarici vəsaitlərin cəlb edilməsi ilə bağlı sahə daxilində adətən problemlər də olur [258s.].Postsovet ölkələri daxilində aqrar ərzaq bazarında yeni sənaye növlərinin brend olaraq istehsal edilmişdir. Kənd təsərrüfatı tədarükçüləri və ictimai təminat müəssisələri arasında kənd təsərrüfatı məhsullarının alınması, xüsusi məhsul satışın azaldılması, birlik yaratmaq problemi,platforma əsasında satışın həyata keçirilməsi mühüm narahatlıq hesab ediləcək. Aşağıdakı son nəticələrin adətən əldə edilməsi nəzərə çarpır:

- daxili satış həyata keçirilən bazarlarda vasitəçilər adətən aradan qaldırılır;
- yaradılmış yeni istehsal olunan məhsulların qiymətlərini aşağı salmaq imkanı ilə gəlir;
- ikitərəfli müqavilələrin çərçivəsi üzrə məhsulların xüsusi istehsalını planlaşdırmaq üçün vəziyyətlər yaranır;
- məhsulla bağlı saxlama üçün zəruri vəziyyətlərin işlənilib hazırlanması təmin edilə bilər və s.

Bu, şübhəsiz ki, ölkəmizin daxilində xüsusi kənd təsərrüfatı bazarından vəziyyətin tənzimlənməsinin əsas prioritetlərindən biridir. Regionlararası ərzaq məhsulları ilə bağlı mübadilə və əlaqəni təmin etmək məqsədilə qurulur. [400 s.].Bu səbəbdən biz, adətən, bu xüsusi yolda pul-kredit tənzimlənməsi siyasətini davamlı olaraq həyata keçirilməlidir.

Azərbaycan Respublikasında kənd təsərrüfatı sahəsində əsas vəsaitlərə yönəldilmiş investisiyalar

Son vaxtlar ölkəmizdə aqrar ərzaq bazarlarına nəzarətin həyata keçirilməsinə yönəlmiş bir sıra müvafiq tədbirlər həyata keçirilir. Enerji daşıyıcıları beynəlxalq bazarlarda qida qiymətlərində kəskin artımın yanında əhali artımını da nəzərə almaq lazımdır. Bundan əlavə, ətraf mühitin dəyişməsi, ehtiyatların və səhmlərin məhdud olması səbəbindən əsas ərzaq məhsullarının qiymətlərinin artmasına səbəb olur.

Cədvəl 1. Azərbaycan Respublikasında kənd təsərrüfatı sahəsində əsas vəsaitlərə yönəldilmiş investisiyalar (milyon manat)

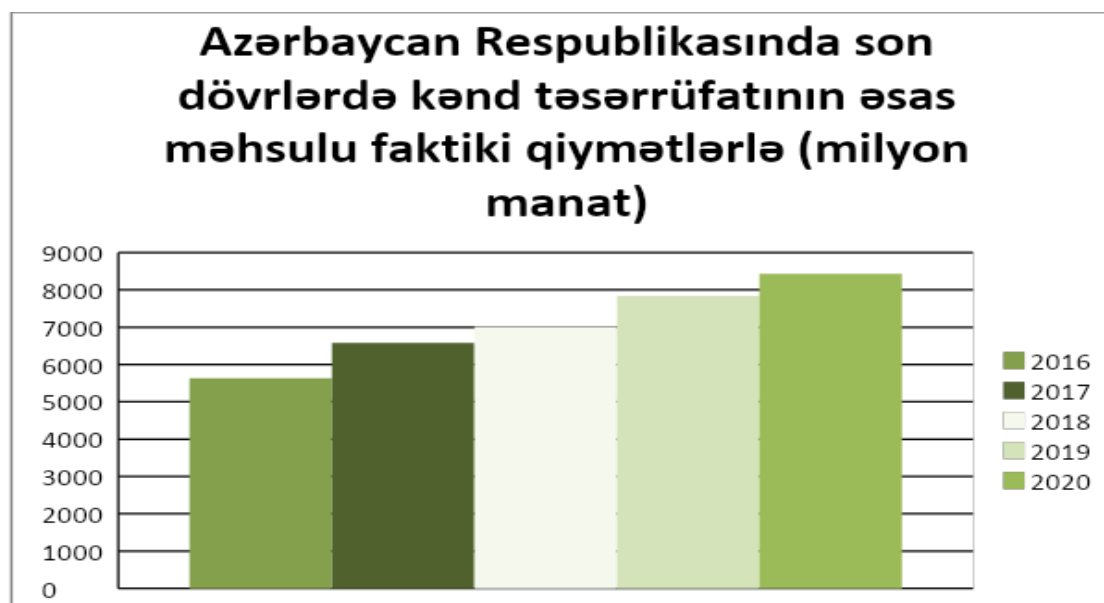
İllər	Kənd təsərrüfatı sahəsi üzrə
2015	355,4
2016	325,1
2017	617,8
2018	764,4
2019	769,5
2020	520,6

Mənbə: Müəllif tərəfindən tərtib olunmuşdur.

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASINDA KƏND TƏSƏRRÜFATI SEKTÖRÜNÜN HESABINA ARTIMIN ƏSAS İSTİQAMƏTLƏRİ

2015-2020-ci illərdə Azərbaycan Respublikasında kənd təsərrüfatının əsasları maliyyələşməyə istiqamətlənmiş investisiyaların həcmində də əhəmiyyətli dəyişikliklər qeydə alınıb. Bunu təmin etmək üçün, 2015-ci ildə bu rəqəm 355,4 milyon manat idisə, 2017-ci ildə 617,8 milyon manata yüksəlib. 2020-ci ildə kənd təsərrüfatı sahəsində əsas vəsaitlərə yönəldilib. İmkanların xüsusi həcmi 2019-cu illə müqayisədə azalaraq 520,6 milyon manat təşkil edib. (Cədvəl 1). Bunun ilkin səbəbi Covid-19 epidemiyasının ölkəmizə mənfi təsir göstərməsidir.

Cədvəl 2: Azərbaycan Respublikasında son dövrlərdə kənd təsərrüfatının əsas məhsulu faktiki qiymətlərlə (milyon manat)

Mənbə: Müəllif tərəfindən tərtib olunmuşdur.

Son zamanlar Azərbaycan Respublikasının kənd təsərrüfatının ümumi məhsulu həcmində də əhəmiyyətli dəyişikliklər qeydə alınmışdır. Məsələn, 2016-cı ildə bu müəyyən 5 632,4 milyon manat olmuşdur. 2018-ci ildə bu rəqəm 7010, sıfır milyon manata, 2020-ci ildə isə 8427,9 milyon manat (Cədvəl. 2) əks olunub. Müvafiq təhlil göstərir ki, bu sahə 12 ay davamlı ildir məhsul istehsalı artır. Bunun xüsusi əsas səbəbi kənd təsərrüfatı sektorunda maliyyə planının düzgün icrasındır. Dövlətin sosial-iqtisadi sahədə kənd təsərrüfatı istehsalının həcmində artırılması həyatında xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Ona görə ki, son illər Azərbaycanda kənd təsərrüfatının inkişafı əlverişli şərait yaradılmışdır. ABŞ-da kənd təsərrüfatı məhsullarının xarici ticarət potensialının artırılması, həmin məhsulların istehsalı və emalı sahəsində çalışan kiçik və orta sahibkarlar üçün innovativ bacarıqların artırılması əsas prioritetlərdən biridir. Fermerçilikdə, aqroparklarda yüksək məhsuldarlığa nail olması artıq onun qurulması üçün də mühüm addımlar atılıb. Qiymətləndirmə bunu göstərir ki, sonradan maliyyə resurslarının davamlı inkişafı və diversifikasiyasını təmin etmək, rəqabət qabiliyyətini artırmaq üçün istehsalçıları maliyyə resursları ilə təmin etmək əsas istiqamətdir. Bu dərəcəni artırmaq üçün lazımdır. Əhəmiyyətli təhlil göstərir ki, Azərbaycan Respublikasında kənd təsərrüfatı məhsullarının satışı üçün kifayət qədər topdansatış bazarları yoxdur. Ona görə də kənd təsərrüfatı istehsalçıları mallarını bazara çıxarmaqda çətinlik çəkirlər. Beləliklə, bütün bu proseslərin həyata keçirilməsi zamanı onlar çoxlu zaman və maddi problemlər ilə üzləşirlər [s. 455-459.]. Düşüncələrdə nəzərə alınmalıdır ki, sahələrdə kənd təsərrüfatının davamlı və davamlı inkişafının təmin edilməsi vacibdir. Nəticədə dövlətin, eləcə də ümummillə təchizatçıların ərzaq təhlükəsizliyi üçün etibarlı təməlin yaradılması dünya bazarlarında güclü rəqabətə uyğunlaşmaq üçün dövlətin daha müasir aqrar

siyasəti səmərəli şəkildə təşkil edilməlidir. Dünya iqtisadiyyatında qloballaşma və istehlak bazarının strukturu dəyişikliklərin mexanikasına uyğunlaşmaq üçün kənd təsərrüfatı sektorunda davamlı olaraq maliyyə addımları həyata keçirmək istiqamətində keçirilməlidir. Hər bir qanuni və tənzimləyici çərçivə kənd təsərrüfatı sektorunda, eləcə də istehsal münasibətlərində beynəlxalq tələblərə və normalara riayət etmək vacibdir. Beləliklə, ölkə istehsalı rəqabətin təmin edilməsi dövlətin aqrar planının əsas məqsədi olmalıdır. Bu tədbirlər ölkəmizdə aqrar iqtisadiyyatın səviyyəsini inkişaf etmiş dövlətlərin aqrar sahəsinin tərəqqi səviyyəsinə çatdırmaq üçün ortaya çıxmalıdır: kənd təsərrüfatı sektorunun daxilində olan kənd təsərrüfatında tədqiqatlar üzrə milli hüquqi platformanın təkmilləşdirilməsi dəstək; ərazilərdə ərzaq təhlükəsizliyinin səviyyəsinin yüksəldilməsi; ərzaq təhlükəsizliyi, təhlükəsizlik tədbirlərini artırmaq; su və torpaq ehtiyatlarından uğurla və məhsuldar şəkildə istifadə; kənd təsərrüfatı məhsullarını beynəlxalq bazar seqmentlərinə ixrac etmək üçün artırmaq; xarici ölkələrdən gətirilən kənd təsərrüfatı məhsullarından asılılıq azaldılması və s.

Kənd təsərrüfatının inkişaf tendensiyalarının qiymətləndirilməsi.

Birləşmiş Millətlər Təşkilatının (FAO) Ərzaq və Kənd Təsərrüfatı Təşkilatına əsaslanan hesabatlarına görə, xüsusilə iyirminci yüz il qida məhsullarının istehsalı 1950-85-ci illərdə 30 milyon ton, 1985-95-ci illərdə isə 12 milyon ton olmuşdur. 2030-cu ildə bu forma 9 milyon ton çox olacaq. Qida təhlükəsizliyinin əsas elementi meyarı olan yerlərdə taxıl məhsullarının yaradılmasıdır. Taxıl məhsullarının miqdarın artırılması digər qidalarla müqayisədə çox daha strateji əhəmiyyət kəsb edən istiqamət hesab etmək olar. Ümumiyyətlə, taxıl əmtəəsi ərzaq təhlükəsizliyinin təmin edilməsində mühüm rol oynayır. Müəyyən bazardan tənzimləmə ilə bağlı xüsusi əsas istiqamətlər konkret aşağıdakılarla əlaqələndirilə bilər: ictimai və şəxsi taxıl fondları ilə bağlı təsisat; xüsusi taxıl bazarında infrastrukturla bağlı genişlənmənin təmin edilməsi; əlaqə zamanı antiinhişar planının icrası; xüsusi yerlərdə istehsal olunur. Məhsulların keyfiyyətinə nəzarətin gücləndirilməsi; məişət taxıl bazarının qanunvericiliyi ilə bağlıdır. Onların xüsusi vəziyyəti ümumiyyətlə kənd təsərrüfatında rəqabət qabiliyyətini artırır. Həmçinin bunu əsas prioritetlərdən biri hesab edir. Nəzərə alın ki, kənd təsərrüfatında maliyyə tənzimləməsi sistemi bəzi mühümlük kəsb edən funksiyaları yerinə yetirir. Bu xüsusiyyətlərə aşağıdakılar daxildir: daxili bazarla bağlı tənzimləmə; aqrar proteksionizm; sosial-iqtisadi problemlərin qanunvericilik aktları və s. Konkret Azərbaycan Respublikasında kənd təsərrüfatı ilə bağlı sahədə həyata keçirilən əsas tədbirlər səbəbi isə belə hesab etmək olar: ölkə vətəndaşlarının qidaları, sektor üçün üzvi materiallar xüsusi tələbatı tam ödəmək; kənd təsərrüfatı məhsulları ilə bağlı pul istehsalı səmərəliliyi artırmaq; yerlərə köçən insanların xüsusi gəlirlərinin artırılması və işsizliyin azaldılması və s. İnkişaf etmiş ölkələrin əkinçilik sənayesində istifadə etdiyi tədbirlərə əsaslanır. Bu, demək olar ki, vacibdir ki, bu regionda dövlət tənzimlənməsi olması mühüm prioritetdir. Dünya təcrübəsində aqrar sahənin nizamlanması rəsmi aqrar orqanları tərəfindən həyata keçirilir. Misal olaraq, Macarıstanda xüsusi aqrar bazarın tənzimlənməsi sadəcə olaraq Koordinasiya Şurası kimi tanınan təşkilat tərəfindən həyata keçirilə bilər. Bütün dünyada ən qabaqcıl dövlətlər Birləşmiş İddialar çərçivəsində kənd təsərrüfatı sənayesi fəaliyyətlərinə Hökumət Nazirliyi tərəfindən nəzarət edilir. ABŞ daxilində belə əkinçilik və qida yaradılması dövlət dərəcəsi ilə manipulyasiya edilir [480 s]. Dünyada inkişaf edən Çin vəziyyəti də kənd təsərrüfatı planında uğurlu nəticələr əldə etdi. Çin 2001-ci ildə ÜTT-yə üzv oldu. Bundan sonra iqtisadiyyat daha da inkişaf etmişdir. Çinin aqrar islahatlarında ekoloji amillər də nəzərə alınır. Çində ətraf mühit mühafizə və ekologiya məsələləri müntəzəm dövlət nəzarətindədir [480 s.] Çində əkinçilik sektorunda liberal plan daxili bazarda özəl sektorun unikal payına malik olması nəticəsində tədricən yüksəlməsinə şərait yaratdı. Aİ ölkələrində səmərəli torpaq ehtiyatları torpağın münbitliyinin istifadəsi və artırılmasında rastlaşmalar kənd təsərrüfatının işə salınmasının zəruri olduğunu göstərir.

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASINDA KƏND TƏSƏRRÜFATI SEKTÖRÜNÜN HESABINA ARTIMIN ƏSAS İSTİQAMƏTLƏRİ

Nəticə

Tədqiqat göstərir ki, kənd təsərrüfatı bazarına nəzarətə yönəlmiş addımlar bu sahədə istehsal olunan məhsulların xərclərini azaltmağa, məhsuldarlığın həcmi artırmağa yönəldilməlidir. Bundan əlavə, kənd təsərrüfatı istehsalçılarının maddi və ixtisaslaşdırılmış resurslarla təminatının yaxşılaşdırılması üçün əlverişli şəraitin yaradılması vacibdir. Buna görə də kiçik şəhər parça istehsalçılarının tələbatını və texniki ehtiyatlarını ödəmək məqsədi daşıyır. Ölkə ərazilərində kənd təsərrüfatı maşınları istehsal edən korporasiyaların yaradılması lazımdır. Bu proseslər nəhayət maddi və texnoloji resursların əldə edilməsinə başa gəlir. endirilməsi üçün də əlverişli şərait yarada bilər. Bunu nəzərə almaq lazımdır ki, bu kimi hallarda ölkə büdcəsindən xaricə gətirilən kənd təsərrüfatı maşınlarının sayının azaldılması istiqamətlənmiş xaricə valyuta axınının qarşısı alınır. İstehlak edilən tədbirlər nəticəsində aqrar bazar nəzarəti ümumiyyətlə kənd təsərrüfatına xərclənən maliyyə resurslarının xaricə çıxarılmasıdır. Əlavə olaraq regionlarda bağçılıq istehsalçılarının xarici bazarlara çıxışı dəstəklənməlidir. Əsasən, ölkəmizdə kənd təsərrüfatının inkişafına yönəlmiş tədbirlər ekoloji cəhətdən təmizdir. Milli ərzaq təhlükəsizliyinin qorunması əsas məqsədlərdən biridir.

Ədəbiyyat

siyahısı.

1. Abdullayev K. (2020). Müasir iqtisadi şəraitdə iqtisadi təhlükəsizliyin təmin olunmasının əsas istiqamətləri. *“İqtisadi təhlükəsizlik: mövcud vəziyyət və perspektivlər” mövzusunda beynəlxalq elmi konfrans (8-9 iyul 2020-ci il)*. Sumqayıt Dövlət Universiteti. Sumqayıt:SDU nəşr., s. 455-459.
2. Aliyev İ. (2007). Qloballaşma şəraitində aqrar sahənin dayanıqlı inkişafının təmin olunmasının sosial-iqtisadi problemləri. Bakı, Elm, 400 s.
3. Aliyev İ. (2003). Azərbaycan Respublikasında aqrar sahədə iqtisadi idarəetmə mexanizminin təkmilləşdirilməsi, Bakı: Elm, 360 s.
4. Aliyev İ. (2007). Aqrar sahənin inkişafının əsas maliyyə mənbələri, Bakı: Elm, 227 s.
5. Azstat (2022). Azərbaycan Respublikası Dövlət Statistika Komitəsinin rəsmi internet sahifəsi. www.stat.gov.az İstinad tarixi: dekabr, 2021.
6. Babayeva V. (2022). Aqrar sahənin innovasiyali inkişafının prioritet istiqamətləri. *Kənd təsərrüfatının iqtisadiyyatı jurnalı*, Bakı: Elm, № 6 (34) s.77-81.
7. Quliyev E. (2015). Aqrar iqtisadiyyat. Bakı: Kooperasiya nəşr., 320 s.
8. Serova Y. (1999). Aqrarnaya ekonomika. M.: GUVSHE, 480 s.
9. Verdiyev Ə. (2000). Aqrar bazarın formalaşmasının iqtisadi problemləri”. Bakı: Şirvan nəşr., 258s.
9. Volgina N. (2010). Mezhdunarodnaya ekonomika, Moskva: Eksmo, 480 s

Основные направления роста за счет аграрного сектора Азербайджанской Республики

Рухия Джафаркызы Гаджиева

Резюме

Цель исследования - В статье будут рассмотрены основные направления дальнейшего развития сельского хозяйства в Азербайджанской Республике. В частности, в статье рассматривается текущая ситуация в сельском хозяйстве, часть ситуации в области правил, исследование международного опыта в области развития устойчивое развитие сектора, повышение конкурентоспособности, включение затрат и руководящие принципы. Также были сопоставлены продовольственная безопасность и другие вопросы. Наряду с оценкой бы выявлены проблемы, препятствующие развитию сельского хозяйства в Азербайджане, а также их устранение. **Методология исследования.** Основные показатели развития, относящиеся к аграрному сектору, определены. Основная цель исследования - оценить перспективы развития сельского хозяйства в нашей стране роль частного сектора в сельском хозяйстве современных развитых стран, финансовые меры, эффективность, полученные положительные финансовые результаты, искать возможности использования это

опыт нашей страны.

Прикладная значимость исследования - Практическая значимость содержания заключается в том, что в нем представлена информация об исходных сигналах аграрного сектора страны, существующих проблемах, их вариантах путем сравнительного анализа, необходимости повышения регулирующей роли сельского хозяйства и расширения внешнеторговых возможностей. индивидуальных предпринимателей.

The main directions of growth due to the agricultural sector of the Republic of Azerbaijan

Ruhiyya Jafar Hajiyeva

Summary

The purpose of the study - The article will consider the main directions for the further development of agriculture in the Republic of Azerbaijan. In particular, the article examines the current situation in agriculture, part of the situation in the field of regulations, the study of international experience in the field of development, sustainable development of the sector, increasing competitiveness, cost inclusion and guidelines. Food security and other issues were also compared. Along with the assessment, problems were identified that hinder the development of agriculture in Azerbaijan, as well as their elimination.

Research methodology- The main development indicators related to the agricultural sector have already been defined. The main purpose of the study is to assess the prospects for the development of agriculture in our country, the role of the private sector in agriculture in modern developed countries, financial measures, their effectiveness, positive financial results, to look for opportunities to use this experience of our country.

Applied significance of the study - The practical significance of the content lies in the fact that it provides information about the initial signals of the country's agricultural sector, existing problems, their options through comparative analysis, the need to increase the regulatory role of agriculture and expand foreign trade opportunities. individual entrepreneurs.

Results of the study - Important steps have already been taken to create high productivity in farms and agro-parks. The assessment shows that the main direction is to ensure sustainable development and diversification of financial resources, providing producers with financial resources to increase competitiveness.

Scientific novelty of the research - The main novelty of the research lies in increasing the efficiency of state regulation of agriculture and improving the business environment, developing market infrastructure for farmers, facilitating access to markets, attracting private investment through regional incentives, improving agricultural policy to ensure this area. It is possible to indicate directions for improving the necessary equipment and means of technology.

Keywords: agrarian economy, regulatory mechanism, agricultural industry, agriculture, food products, monetary assistance, credit market, state credit.